

TALVISOTA KUHMOSSA

4./JR 65 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2015

4./JR 65

SOTAPÄIVÄKIRJA

4.2.1940 – 12.3.1940

4./JR 65 koottiin Tampereella Joulukuussa 1939, YH:n aikana palvelukseen kutsutuista Etelä-Pohjanmaan, Satakunta-Hämeen, Keski-Suomen ja Savon Sotilaspiirien miehistä. Joulun aluspäivinä komppania siirtyi Ouluun, josta joulun 1939 tienoilla JR 65 toisen pataljoonan mukana Suomussalmen Perankaan, josta edelleen voittoisten taistelujen jälkeen komppania siirrettiin 25.1.1940 Kuhmon rintamalle. Ensimmäistä pataljoonaa, johon komppania kuului, sitä komensi majuri Hyvärinen. Komppanian päälliköksi määrättiin vänrikki Komulainen jonka haavoituttua 4.3.1940, päälliköksi tuli kapteeni Schönberg. Siirtymiskäskyn komppania sai Suomussalmen Alassalmen maastossa.

24.1.1940	20.35	Lähtö Onnikoilla Suomussalmen Mäntylästä.
25.1.1940	08.05	Saapuminen Kuhmon kirkonkylään.
	11.40	Jatkettiin hiihtäen Pesolaan. (Hirvelän tienhaara).
	14.10	Saavuttiin Pesolaan.
26.1.1940		Levossa.
27.1.1940	19.30	Latupartio lähti Rajavaaraan.
	20.05	Pataljoonan liikkeellelähtö käsky.
	21.05	4.K kärkikomppaniana hiihtäen Rajavaaraan.
28.1.1940	07.20	Komppania saapui tavoitteeseen.
29.1.1940	22.10	Pataljoonan käsky valmistautumisesta lähtöön.
	23.50	Lähtö hiihtomarssille Kesseliin.
30.1.1940	01.50	Saapuminen Kesselin läheiseen metsikköön. (Auto SAS).
	02.10	Alistettuna JR 27 saapui käsky etenemisestä Löytövaaraan maantien katkaisemiseen.
	04.35	Lähtö. Mukan yksi joukkue 2.KKK:sta
	08.25	Tavoite saavutettu.

- 09.10 Lopulliset asemat valittu ja miehitetty.
- 31.1.1940 12.30 Komppania lähti ylittämään lampea. (Toden näköisesti Silmälampi)
- 12.45 Lammen eteläpäässä ja jo lammella syntyi taistelu Löytövaaran pohjoisrinteen asettuneen vihollisen kanssa. Taistelu jatkui kiivaana.
- 22.45 "Ryssän" vastarinta uusiutui. Komppania pääsi jälleen Löytövaaraan.
- 23.50 Otettiin asemat Löytövaaran itäreunalta. Päivän taisteluissa komppania menetti kaatuneina sotamies U Auvisen ja O Koskelan, minkä lisäksi vänrikki Härö ja sotamiehet H virtanen, U Salminen, P Mattila, U Koskenniska sekä korparaali V Korhonen ja alikersantti Väinö Kallio haavoittuivat.
- 1.2.1940 Parannettiin asemia. Oltiin tulikosketuksessa koko päivä.
- 17.50 Asetettiin kenttävartio Kylmäjärven pohjoispäähän alikersantti Syrjäsen johdolla, vahvuus 2+15.
Haavoittuneita: Sotamies V Saarinen, sotamies N Karppinen ja sotamies Eero Mäkelä.
- 2.2.1940 "Ryssän" katkaistessa huoltotien lammella, komppania joutui vaikeaan tilanteeseen. Muona-ajoneuvot joutuivat aamulla vihollisen tuleen. Yksi hevonen menetettiin.
- 07.30 "Ryssät" yllättivät "Kylmän" kenttävartion, joka hajaantui taistellen ja "ryssiä" tuhoten.
- 10.30 Alikersantti Salon taistelupartio kohtasi "ryssiä" joita tuhottiin.
- 11.30 Joukkueet lähtivät puhdistamaan "lammin" (?) maastoa Löytövaarasta ja toimitusjoukkue "Silmästä". (Kolkonlampi). Maastokohtat puhdistettiin ja kymmeniä "ryssiä" jäi paikalle kaatuneina.
- 12.00 Lähti joukkue Kostiainen Kylmäjärvelle jossa eivät kohdanneet vihollisia.
Koko päivän ajan komppania oli tulikosketuksessa vihollisen kanssa.
- 21.00 Oli saavutettu lopullinen yhteys Löytövaaraan.
Komppanian menetykset: Alikersantti Antti Juusela, Lauri Selin, sotamiehet Aimo Näppilä U Aimo kaatuivat ja alikersantit Erkki Kallio, T Eerola, P Leppäharju ja sotamiehet V Hälikkä, O Peltonen, K Koskinen, Oiva Koskela ja T Järn , M Ahteenniemi ja P Lepola sekä vänrikki E Vanhatalo haavoittuivat.
- 3.2.1940 Komppania päälliköksi haavoittuneen vänrikki Koskisen tilalle tuli kapteeni Schönberg. Laukaustenvaihtoa asemissa.
- 4.2.1940 Komentoryhmän partio otti kaksi vankia. Leirialueen itäpuolella jatkuivat taistelut.
- 5.2.1940 Tulitaistelu ja partiointi jatkui ja komppania paranteli asemiaan. "Ryssiä" tuhottiin kymmeniä. Kuulovartiosta kaatuivat sotamiehet V Vänilä ja U Hirvonen. Löytövaaran itäpuolella komppania tuhosi vihollisen kolonnan.

6.2.1940		Komppania asettui asemiin noin 600 Löytövaarasta itään päin. Sinne edetessä haavoittuivat sotamiehet E Mäki ja S Åhlberg.
7.2.1940	06.30	Komppania leiriytyi Löytövaaran luoteispuolelle.
8.2.1940	05.05	Komppania lähti liikkeelle tavoitteena Riihivaara. Kymmeniä vihollisia tuhoitiin. Takaisin leirialueella oltiin klo 18.00.
9.2.1940	05.05	Samoin, mutta "ryssiä" oli tavaton ylivoima vastassa. Koko päivän ajan käytiin tulitaistelua. Sotamies U Nurminen kaatui ja alikersantti U (eps nimi), korpraali O Lehtihalme, sotamies V Jousmäki ja M Saario haavoittuivat.
10.2.1940		Komppania oli varmistamassa leirialueella.
	21.00	1+18 miestä kapteeni Arposen käyttöön.
11.2.1940	03.15	Komppania joutui kapteeni Arposen käyttöön korsujen valtaamiseen Löytövaaran eteläpuolelle. Matkalla sinne tuhottiin 12 miehin vihollisen partio. Korsut vallattiin. Omat tappiot: Sotamies E Lehtinen kaatui. Vänrikki Vanne, upseerikokelas E Kostiainen, sotamiehet P Heikkilä ja J Mäntynen haavoittuivat.
	23.40	I Joukkue, kersantti T Mikkola, komennettiin kenttävartioon Kylmäjärven pohjoispuolelle, jossa joutui konekivääritulen alaiseksi ja palasi takaisin.
12.2.1940	10.45	I joukkue lähti uudestaan kenttävartioon Kylmäjärvelle, josta tehtiin partioita jatkuvasti "Koivuun" ja Riihivaaran suuntaan.
13.2.1940	06.45	Muut komppanian joukkueet asettuivat asemiin Kuusijokilinjalle, III pataljoonan alaisena. Partioitiin "Kylmään" ja Riihivaaraan.
	21.30	Hälytys joka kesti puolituntia oli aiheeton.
14.2.1940		Komppania oli asemissa joita vielä paranneltiin. Partioitiin Riihivaaraan.
	2300	Yhteys oli poikki taakse päin. Yhteys saatiin takaisin klo 05.00 mennessä.
15.2.1940		Yhteyksien ylläpitoa, partiointia ja asemien parantamista.
16.2.1940		Samoin. Alikersantti T Matila haavoittui harhaluodista. Kranaattituli ei saanut mitään aikaiseksi.
17.2.1940	06.00	Lähtö lepoon Saunalammelle, jonne myös I joukkue saapui.
	11.30	Saapuminen Saunalammelle.
18.2.1940	20.15	Lähtö Saunalammelta Silmälammelle, minne saavuttiin puolen yön jälkeen klo 00.15.
19.2.1940	01.55	Lähetettiin tiedustelupartio Pihlajavaaraan. Partio palasi klo 11.10.
	12.00	Partio K-järven itäpähän.
	13.30	Ilmahyökkäyksessä kaatui sotamies S Tuominen ja korpraali H Irjala haavoittui.

		Kenttävärtiossa haavoittui alikersantti P Joki.
	14.00	Lähtö Kuusijokilinjalle entisiin asemiin minne saavuttiin klo 15.45.
20.2.1940	11.30	Komppania oli asemissaan ja suoritti partiointia.
21.2.1940		Samoin.
22.2.1940	20.30	"Kylmän" kenttävärtio saapui komppaniaansa. Partioita tehtiin "Kylmään" ja Riihivaaralle. Kranaattitulessa haavoittuivat, korpraali S Jääskö ja sotamies V Kyötilä Pioneereja alistettiin korsujen-, ja asemien tekoa varten.
23.2.1940		Pidettiin entiset asemat.
24.2.1940	01.05	Lähtö Kuusijoki linjalta Löytövaaran länsipuolelle. Korsujen tekoa. Kranaattitulessa haavoittuivat sotamiehet V Hakamäki ja J Veckman.
25.2.1940	10.15	Partio 3+15 lähti Kuusijokilinjan länsipäässä olevaan "Virolan" kenttävärtioon ottamaan yhteyttä ja tuhoamaan "ryssien" partiot. Kohtasivat vihollisen 11 miehisen partion jonka tuhosivat kokonaan. Omasta partiosta kaatui K Mikkola. Partio ei käynyt tavoitteessa asti.
	10.55	Lähti partio 1+3 Losoon suunnalle ottamaan yhteyttä niihin joukkoihin.
	17.40	Partio 1+10, lähti Pihlajavaaraan maaston haravointia varten.
	18.00	Partio 16, lähti myös Pihlajavaaraan päin, tapasi "ryssän" partion, palasi takaisin ilman tulitaistelua.
	21.05	Partio 2+18, Pihlajavaaraan päin, noin 4 km Kalliojärveltä tulevan "ryssän" polun varteen. Palasi näkemättä mitään aamulla klo 03.10.
26.2.1940	09.00	Partio 1+7, lähti Pihlajavaaraan saman polun varteen, tarkastamaan onko siellä "ryssiä" ja onko "ryssien" polun varteen tullut tuoreita jälkiä. Partio palasi klo 14.45. Partio ei ollut havainnut mitään erikoista.
	18.00	Hälytettiin "Vierun" kenttävärtioon, että "ryssä" on hyökännyt sinne. Tällöin kersantti Haikon johdolla lähti yksi joukkue kenttävärtion päällikön vänrikki Vierolan avuksi. Vahvuus 3+27. Joukkue saapui kenttävärtioon klo 19.15. Tällöin "ryssä" oli jo kadonnut, mutta joukkue haravoi edessä olevan maaston tapaamatta kuitenkaan "ryssiä". Joukkueesta palasi kaksi ryhmää takaisin 27.2 klo 08.10.
27.2.1940	13.50	Lähti partio 1+6, Pihlajavaaran suuntaa, "ryssien" ladulle. Partio ei havainnut uusia jälkiä. Partio palasi klo 16.45.
	15.55	Joukkueen toinen puoli palatessaan lahden mutkan kohdassa ladulla tuli yllä-tetyksi. "Ryssät" olivat tulleet ladun varteen väijyksiin, avasivat tulen, jonka seurauksena kaatuivat sotamies Lauri Kinnunen, sotamies Klaus Suomela, korpraali Riikonen ja alikersantti Klaus Vilhelm Kurki. Kurki todennäköisesti haavoittui ensin, mutta kun luuli joutuneensa "ryssien" vangiksi, ampui pistoolilla itsensä. Pääteltiin näin, koska kulttiin yksittäinen pistoolin laukaus ja ja hänellä havaittiin aikaisemmin olevan pistooli kädessään. Taistelu tapahtui klo 16.45. Joukkueen loppuosa saapui takaisin klo 17.50.

	22.20	Partio 1+7, Pihlajavaaran suuntaan. Palasi 28.2 klo 03.35. Ei mitään uutta.
28.2.1940	04.20	Partio samaan suuntaan. Vahvuus 7 miestä, partion johtajana korpraali Ylöjärvi. Palasivat klo 10.10. Ei mitään uutta.
	13.40	Partio samaan suuntaan. Vahvuus 7 miestä. Palasivat klo 18.00. Ei mitään uutta.
	19.30	Partio samaan suuntaan. Vahvuus 7 miestä. Palasivat klo 23.55.
29.2.1940	11.15	"Vierun" kenttävartion päällikkö, vänrikki Vierola ilmoitti, että "ryssä" hyökkää kolmelta suunnalta kenttävartioon. Komppaniasta lähetettiin joukkue, jonka vahvuus oli 4+32. Joukkue lähti klo 11.20. Joukkue ei kerinnyt ajoissa ja "ryssän" painostus oli kova. Vänrikki Vierola kaatui ja kenttävartio perääntyi. Seuraavana yönä klo 01.15, lähti neljänestä komppaniasta vielä yksi joukkue. Nämä joukkueet ottivat asemat noin 400 metriä "Vierin" kenttävartiosta pohjoiseen.
	11.40	Partio alikersantti Suomelan johdolla (1+6) Pihlajavaaraan tarkastamaan on alue vapaa "ryssistä", tai onko ilmaantunut uusia "ryssän" latuja. Ei mitään uutta. Partio palasi klo 15.15.
	21.00	Vetäydyttiin noin 500 metriä suon laitaa aseisiin.
1.3.1940	04.45	Näistä asemista aloitettiin hyökkäys ja vallattiin edelliset asemat klo 06.25. Tässä vaiheessa taisteluun otti osaa kaksi joukkuetta 4.K:sta ja yksi joukkue 5.K:sta, sekä yksi joukkue 6.K:sta. Kaiken päivää kesti ankaraa tykkitulta sekä ilmapommituksia.
	21.15	Alistettiin yksi joukkue luutnantti Hirvosen komppaniasta 4.K:n käyttöön. Tällöin vapautuivat 5.K:n ja 6.K:n joukkueet. Komppanian päällikkönä toimi kapteeni Schönberg.
	23.45	Kapteeni Schönberg hyökkäsi klo 23.45 oikealta sivustalta ja vänrikki Härö tuki keskustalla, mutta vastus oli suuri, joten asemat jäivät entiselleen. Hyökkäys päättyi 2.3 klo 01.05. Asemiin jäi luutnantti Hirvonen joukkueineen sekä kersantti Lipponen joukkueineen.
2.3.1940	16.55	Lähti alikersantti Keskinen kahden ryhmän kera vasemmalle sivustalle.
	18.10	Luutnantti Hirvonen ilmoitti "ryssän" hyökkäävän myös oikeaa sivustaa vastaan. Yksi konekivääri ja 4.K:n yksi kivääriryhmä pantiin vasemmalle suon laitaa. "Ryssä" eteni aina suonlaitaan saakka, mutta konekivääri pani "ryssät" perääntymään. Samanaikaisesti "ryssä" hyökkäsi myös oikealta. Kersantti Mikkola joukkueineen pudisti oikean sivusta, "ryssiä" kaatui noin 20 kappaletta. "Ryssät" vetäytyivät takaisin ja rupesivat kaivautumaan maahan. kaiken päivää oli yhtämittaista tulen vaihtoa.
3.3.1940	08.30	Lähti partio, vahvuus neljä miestä, Löytölammen eteläpään, tehtävällä tarkastaa edessä oleva maasto. Partio palasi klo 10.45, ei mitään erikoista.
	09.20	Partio kersantti Mikkolan johdolla, vahvuus 2+5, lähti Pihlajavaaran suuntaan, Kaihlalammelle, ottamaan yhteyttä Essenin kenttävartioon. Partio sai yhteyden. Partio palasi klo 15.10.

	13.30	Lähetettiin kaksi kivääriryhmää luutnantti Hirvosen avuksi, koska "ryssä" oli ruvennut kovasti hyökkäämään.	
	16.50	"Ryssien" painostus oli niin kova, että oli peräännyttävä Löytövaaran etelärinteellä oleviin aseisiin. Asemassa jatkui kiivas taistelu.	
	19.05	Hälytettiin reservistä aseisiin luutnantti Hirvosen reservissä ollut joukkue. Joukkue lähti mitä kiireemmin pakoon luutnantti Hirvosen johtaessa paniikkia.	
	19.15	Pyydettiin pataljoonasta apua. "Jopin" yksi joukkue, 2+30 miestä tuli avuksi klo 21.20.	
4.3.1940	07.40	Aloitettiin hyökkäys maantien suunnassa itää kohti. Maantien pohjoispuolella piti samanaikaisesti lähteä 5.K hyökkäykseen. Komppaniamme eteni mainitussa suunnassa suon laittaa. Tällöin tuli tieto, että 5.K ei päässyt asemistaan etenemään ja että Krh ryhtyy ampumaan "ryssien" asemia, joten meidänkin oli peräännyttävä entisiin aseisiin. Sotasaaliiksi saimme tältä retkeltä neljä konekivääriä, yhden kranaatinheittimen ja neljä pikakivääriä. Koko päivän kesti ankara tykistö ja kiväärituli.	
5.3.1940	07.50	Hälytettiin aseisiin, koska "ryssät" rupesivat hyökkäämään. Asemissamme oli entisten tuliaseiden lisäksi "ryssältä" saadut kaksi konekivääriä. Sen lisäksi kranaatinheittimellä ammuttiin kaikki ne amukset jotka "ryssiltä" saatiin.	
	10.00	Pyydettiin apua pataljoonalta, josta saimme reserviä.	
	23.30	Tapahtui vaihto asemissamme, komppaniamme siirtyi reserviin. I joukkue jäi Löytövaaraan ja loput tulivat "Silmää". "Silmään" komppania saapui 6.3.1940 klo 06.40.	
6.3.1940		Komppania sai täydennyksenä kuusi miestä.	
7.3.1940	09.20	Komppania lähti Löytövaaraan reserviin. Löytövaaraan saavuttiin 10.15. Saimme täydennystä 1+14, joista kaatui sotamies A Pihlajakoski. Komppania oli reservissä koko päivän.	
8.3.1940	17.15	Komppani komennettiin aseisiin siitä syystä, että lohkon KK ei toiminut ja "ryssä" yritti läpimurtoa. Komppania haravoi koko luutnantti Eonsuun lohkon etumaaston. Lohkon KK saatiin kuntoon, joten komppania vetäytyi jälleen reserviin klo 18.20.	
9.3.1940		Komppania oli levossa.	
10.3.1940		Tappiot ajalla 1.3.1940 – 8.3.1940 Haavoittuneet:	
	Alikersantti	Syrjänen Paavo	1.3.40
	Kersantti	Hoikka Arvo	1.3.40
	Sotamies	Saarinen Väinö	2.3.40
	Alikersantti	Koskimäki (eps nimi)	2.3.40
	Sotamies	Ilomäki Väinö	3.3.40

Sotamies	Favorin Johan	3.3.40
Sotamies	Maksunen Aaro H	3.3.40
Sotamies	Mäkelä Eero A	4.3.40
Sotamies	Väliaho Kaarlo Kusti	4.3.40
Kersantti	Leppänen Yrjö	4.3.40
Sotamies	Koivula Voitto	3.3.40
Sotamies	Myllymaa K. E.	3.3.40
Sotamies	Kuosmanen Heikki T	3.3.40
Alikersantti	Koskinen Elias	4.3.40
Sotamies	Haapala Johan	5.3.40
Sotamies	Marjaniemi Lennard	5.3.40
Sotamies	Helander Paavo	5.3.40
Sotamies	Pyykkö Ahti	5.3.40
Korpraali	Ylöjärvi Väinö	5.3.40
Sotamies	Kuvaaja Eetu Jalmari	3.3.40
Sotamies	Rossi Rrvert	4.3.40
Sotamies	Lampola Viljo J	4.3.40
Sotamies	Haapahuhta Eero	3.3.40
Korpraali	Viitanen Väinö	4.3.40
Sotamies	Tamminen Antti	3.3.40
Sotamies	Vuorinen Matti	4.3.40
Sotamies	Ahola Olavi A	5.3.40
Alikersantti	Leppäharju Pentti	6.3.40
Sotamies	Mustonen Matti	5.3.40
Sotamies	Hauska Niilo A	5.3.40
Alikersantti	Kinnunen Jussi H	7.3.40

Kaatuneet:

Sotamies	Lahtinen Veikko	1.3.40
Sotamies	Venekoski Ilmari	4.3.40
Sotamies	Ahonen Onni	4.3.40
Sotamies	Tuominen Pentti	4.3.40
Sotamies	Kaijantaka Matti	5.3.40
Sotamies	Heikkilä Mauno	5.3.40
Sotamies	Savolainen Lauri	4.3.40
Alikersantti	Suomela Mauno	5.3.40
Sotamies	Huttunen Tuure	5.3.40
Sotamies	Tirronen Vilhelm M	4.3.40
Sotamies	Pihlajakoski Arvo A	7.3.40

Kadonneet:

Sotamies	Palsinajärvi Voitto	3.3.40
Alikersantti	Halonen Aarne	4.3.40
Sotamies	Leinonen Lauri	3.3.40
Sotamies	Tuorilainen Samuli	3.3.40
Sotamies	Moilanen Yrjö J	3.3.40
Sotamies	Lepo Johannes Y	4.3.40

10.3.1940 02.00 Komppania lähti asemiin lohkolle 300 metriä Kylmäjärven rannasta 600 metriä etelään. Yöllä oli vähäistä laukaustenvaihtoa.

07.00 Alkoi vihollisen tykistötuli jota jatkui hämärään asti.

- 07.15 II joukkueen johtaja vänrikki Kostainen haavoittui. Joukkueen johto siirtyi alikersantti Keskiselle, joka kuitenkin iltapäivällä kaatui. Hänen jälkeensä joukkueen johtajaksi määrättiin alikersantti Leppänen I joukkueesta. Leppänen taas vuorostaan haavoittui ja II joukkueen johtajaksi tuli korpraali Grip. Ankarasta taistelusta jatkui myöhään iltaan saakka.
- 11.3.1940 Yö oli verrattain hiljainen. Aamun sarastaessa alkoi taas vihollisen tykistötuli joka jatkui ankarana koko päivän. Samoin jatkui taistelu etulinjalla. Vihollisen mieshukka oli suuri.
- 12.3.194 Vihollinen hyökkäsi koko päivän voimatta kuitenkaan vallata asemiamme. Kova tykistötuli oli varsinkin iltapäivällä. vihollisen mieshukka oli huomattava.
- 13.3.1940 Aamun sarastaessa vihollinen aloitti kovan tykistötulensa, joka 8 – 9 aikana kehittyi ankarammaksi kuin milloinkaan ennen. Sama aikaisesta vihollinen painosti lujasti komppanian asemia. Vastaiskulla II joukkue korpraali Gripin johdolla valtasi viisi vihollisen konekivääriä.
- 11.00 Kello 11.00 tuli määräys vihollisuuksien lopettamisesta.